

ForwardFarming: duurzame landbouw gedemonstreerd in de praktijk

Tjarda Everaarts

Redactie Gewasbescherming

Het praktijk- en dialoogplatform Bayer ForwardFarming biedt in samenwerking met individuele telers kansen voor demonstratie van duurzame landbouw en het aangaan van dialogen rondom dit onderwerp. Niet alleen Bayer zelf, maar ook andere bedrijven die iets willen laten zien kunnen er gebruik van maken. Op verschillende plaatsen in de wereld is een twaalfstal ForwardFarms hierop ingericht. Eén bevindt zich in de Verenigde Staten, drie boerderijen zijn te vinden op het Zuid-Amerikaanse continent en acht in Europa. Ook in Nederland bevindt zich een ForwardFarm, in Abbenes, en afgelopen zomer namen Hans Mulder en Tjarda Everaarts van de redactie van Gewasbescherming er een kijkje.

Boerderij Het Groene Hart

Op boerderij 'Het Groene Hart' worden we ontvangen door Joris Roskam en Hinse Boonstra van Bayer CropScience. Joris is Manager Sustainable Agriculture en sinds 2015 verantwoordelijk voor innovaties ten behoeve van duurzame landbouw en product stewardship: een juist gebruik van middelen. Hinse heeft als Manager Agricultural Policy & Stakeholders Affairs een belangrijke taak als gesprekspartner namens Bayer met belanghebbenden en diverse partijen binnen onze maatschappij. Daarnaast is Hinse bestuurslid van onze eigen KNPV.

De ontvangstruimte van de ForwardFarm, met op de voorgrond bloemenstroken voor vergroting van biodiversiteit.

Joris en Hinse vertellen ons dat de boerderij waar we ons bevinden eigendom is van teler Jasper Roubos en dat Bayer voor ForwardFarming een aantal zaken van Jasper huurt, zoals de moderne ontvangstruimte waarin we ons bevinden met weids uitzicht op de omliggende akkers met bloemenstroken en een die dag zichtbare verdwaalde windhoos.

Wederzijds begrip

Maar waarom is dit platform ingericht? Omdat Bayer het belangrijk vindt om haar eigen geluid te laten horen over kansen en innovaties voor de toekomstige landbouw en om de kennis die ze heeft te delen, om zo bij te dragen aan verduurzaming van de landbouw en het maatschappelijk debat hierover. De Haarlemmermeer – niet al te ver van Den Haag gelegen – is een goede locatie om gesprekspartners afkomstig uit of betrokken bij de landbouwsector te ontvangen. Je moet hierbij denken aan woordvoerders van politieke partijen, beleidsmakers en wetenschappers, maatschappelijke-, natuur- en milieuorganisaties, fabrikanten die gebruik maken van grondstoffen uit de landbouw, en supermarkten. In 2015 werden de eerste gasten ontvangen, maar inmiddels zijn het er al zo'n 1000-1500 per jaar. De ForwardFarm sluit daarmee aan bij de verwachtingen van Bayer. Door met de verschillende stakeholders in de praktijk van gedachten te wisselen kom je los van de vaak theoretische maatschappelijke discussie. Het leidt tot meer wederzijds begrip en dat is winst in het vaak gepolariseerde maatschappelijk debat.

Geïntegreerde teelt

Hinse laat ons een presentatie zien waarin allerlei factoren die moeten bijdragen aan een duurzame landbouw worden belicht. Geïntegreerd telen is volgens Bayer de basis voor verdere verduurzaming van de akker- en tuinbouw, waarbij ook verantwoord werken heel belangrijk is. Innovatie kan bijdragen aan het versterken van geïntegreerd telen en verantwoord werken. Hierbij is het belangrijk steeds weer een afweging te maken tussen belangen voor milieu, mens en economie. De focus ligt op een gezonde oogst die enerzijds een goed inkomen genereert voor de teler, maar anderzijds ook goed aansluit op de wensen uit de keten en van de consument. Daarnaast moeten we

In cirkels wordt weergegeven dat aspecten in een geïntegreerde teelt met elkaar samenhangen en in elkaar overlopen.

Uitleg over welke toetsen allemaal worden uitgevoerd voordat een gewasbeschermingsmiddel kan worden toegelaten.

Risico = gevaar x blootstelling

meer met minder produceren. Dan gaat het om het optimaliseren van het gebruik van grondstoffen en land en het verminderen van de negatieve invloeden op het milieu. Bij geïntegreerde teelt vormen het voorkómen van problemen met het gewas, een tijdige diagnose en het genezen als er toch iets mis gaat een geheel. De teler heeft hier een goed gevulde gereedschapskist voor nodig, waarbij chemische, biologische en mechanische methoden elkaar aanvullen en versterken.

Feiten over gevaar en risico

Na de presentatie volgt een rondleiding over de boerderij. Als eerste krijgen we een aantal educatieve opstellingen te zien. Zo is er een spel waarin de bezoeker wordt uitgenodigd producten met daarin voor de gezondheid van de mens schadelijke stoffen op volgorde te zetten van giftigheid. Het zijn stoffen waarmee iedere burger in het dagelijks leven in contact kan komen en er zitten producten bij die de afgelopen jaren herhaaldelijk in het nieuws zijn geweest. Tabak uiteraard, maar ook tot worst verwerkt vlees, en natuurlijk producten met daarin glyfosaat en neonicotinoïden. Het gaat Bayer er vooral om duidelijk te maken dat potentieel gevaar van een stof wat anders is dan het risico wat iemand loopt om daadwerkelijk schade te ondervinden van een bepaalde stof, immers: risico = gevaar x blootstelling. Het beoogde resultaat van het spel is bewustwording van de feiten. Dit is belangrijk omdat het regelmatig gebeurt dat mensen door berichtgeving, o.a. in de media, op het verkeerde been worden gezet. Social media creëren nogal eens een 'eigen waarheid', waar mensen gevoelig voor zijn. De focus op gevaar leidt volgens Bayer tot het onnodig verbieden van producten die bij verantwoord gebruik veilig zijn. Een aantal presentatieborden tonen het toetsingsproces van potentiële gewasbeschermingsproducten en laten zien welke toetsen een nieuw middel allemaal moet doorstaan voordat het wordt toegelaten.

Moderne technieken en maatregelen in de praktijk

Op het terrein is ook een spuitcabine aanwezig, waarin met een fluokit middelen klaargemaakt en gespoten kunnen worden, niet daadwerkelijk gewasbeschermingsmiddelen maar een vloeistof die met uv-licht zichtbaar gemaakt kan worden. Zo kan een teler leren hoe hij zo goed mogelijk met middelen om moet gaan zonder zelf met het middel in contact te komen en hoe hij ook kan voorkomen dat het middel terecht komt op plaatsen

waarvan dat niet de bedoeling is. Verder staat er op het terrein een spuitmachine met daarop een EasyFlow systeem, een gesloten vul-, doseer en spoelsysteem voor vloeibare middelen uit jerrycans en kleine containers, waarmee elk mogelijk contact met het middel tijdens het vullen van de spuit, als ook onaangename geuren, vermeden wordt. Ondanks het gebruik van driftarme doppen kunnen middelen nog steeds in het oppervlaktewater terecht komen. Vaak is dit een gevolg van afspoeling van water met daarin aanwezige stoffen van het perceel. Praktische maatregelen om afspoeling en wateroverlast te verminderen zijn de aanleg van akkerranden als buffer langs sloten, maar ook drempels in ruggenteelt of een lagunegreppel langs of om een perceel, die de eerste afspoeling opvangt. Met een scan kan vooraf het afstroomrisico in kaart worden gebracht. De genoemde inrichtingsmaatregelen zijn te zien op het terrein van de ForwardFarm, naast informatie over beslissingsondersteunende systemen en maatregelen om de biodiversiteit te stimuleren. Zo zijn er natuurvriendelijke oevers, met een geleidelijke overgang van water naar land, die ruimte bieden aan planten en dieren, en een aantal bloemenstroken die als voedsel voor bestuivers en natuurlijke vijanden dienen. In de percelen rond de boerderij zijn verschillende sensoren van diverse bedrijven geplaatst om bijvoorbeeld de benodigde hoeveelheid water zo goed mogelijk af te stemmen op de behoefte van het gewas en is er zelfs een proefvlak te zien met druppelirrigatie in aardappels.

Praten over mogelijkheden

Eigenlijk alles wat op de boerderij getoond wordt is op dit moment ook daadwerkelijk

Demonstratie van een gesloten doseer- en reinigingssysteem op spuitapparatuur

beschikbaar voor telers. De boodschap die wordt uitgedragen is dat er veel redenen zijn om positief te zijn. Er zijn tal van uitdagingen in de landbouw waar we als maatschappij of mensheid iets mee moeten, maar er zijn ook tal van game changers: kijk naar de moderne veredeling, de ontwikkelingen in precisielandbouw en innovatieve middelen, en daar wordt in de landbouwsector ook fors in geïnvesteerd. De ForwardFarm is een mooie plek om dit te laten zien. Een plek om niet alleen over de landbouwsector te debatteren, maar ook met.

OPROEP

Redactieleden

Voor uitbreiding van de redactie van Gewasbescherming zijn we op zoek naar twee enthousiaste redactieleden. De redactieleden dragen onderwerpen aan voor artikelen vanuit het eigen werkveld, schrijven – als ze dat willen – zelf een bijdrage of vragen personen binnen hun netwerk een artikel aan te leveren.

Tijdens de redactievergaderingen (vier keer per jaar) bespreken we ontwikkelingen en zaken die interessant zijn om aandacht aan te besteden in het blad.

Belangstellenden kunnen contact opnemen met Doriet Willemen, e-mail: redactie@knpv.org